

บันทึก

เรื่อง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

กรมทางหลวง กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ พก. ๐๗๑๑/๒๑/๘๓๓๕ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๑๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แจ้งว่า ในทางปฏิบัติในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ทั่ว ๆ ไป เมื่อรัฐบาลตั้งคณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้ว คณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เป็นผู้กำหนดเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน เมื่อคณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กำหนดเงินค่าทดแทนเสร็จแล้ว จะได้เสนอข้อเท็จจริง หลักฐาน และเอกสาร พร้อมด้วยรายละเอียดต่าง ๆ ไปยังอธิบดีกรมทางหลวงซึ่งโดยปกติเป็นเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เมื่ออธิบดีกรมทางหลวงพิจารณาเห็นชอบด้วย ก็จะอนุมัติหรือเสนอผู้บังคับบัญชาอนุมัติตามวงเงินที่มีอำนาจสั่งจ่ายได้ แล้วแต่กรณี หากอธิบดีกรมทางหลวงพิจารณาเห็นสมควรที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือขอให้คณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์พิจารณาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอีกครั้งหนึ่ง ก็จะได้มีหนังสือขอให้คณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ส่งข้อเท็จจริงเพิ่มเติมหรือพิจารณาใหม่ คณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์บางคณะก็ยอมรับความเห็นของอธิบดีกรมทางหลวง แต่บางคณะก็ไม่ยอมรับและยืนยันว่ามีอำนาจกำหนดราคาหรือเงินค่าทดแทนได้ตามกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ กรมทางหลวงจึงเห็นว่ามีปัญหาข้อกฎหมายที่จำเป็นต้องขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นรวม ๕ ประการ คือ

(๑) เมื่อรัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้ว เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยปกติได้แก่อธิบดีกรมทางหลวงมีอำนาจกำหนดเงินค่าทดแทนหรือเงินค่าทำขวัญในกรณีอื่น ๆ นอกจากกรณีตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๗ อีกหรือไม่

(๒) นอกจากเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์มีอำนาจตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๗ แล้ว อำนาจหน้าที่ในการกำหนดเงินค่าทดแทนเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ทั้งสิ้นใช้หรือไม่

(๓) ในกรณีที่คณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กำหนดเงินค่าทดแทนและเสนอไปยังอธิบดีกรมทางหลวงแล้ว อธิบดีกรมทางหลวงในฐานะเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์มีอำนาจหักทวงหรือไม่ยอมรับการกำหนดเงินค่าทดแทนของคณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือไม่ หากอธิบดีกรมทางหลวงไม่มีอำนาจ อธิบดีกรมทางหลวงจะต้องจ่ายเงินค่าทดแทนตามที่คณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กำหนดใช้หรือไม่ หากอธิบดีกรมทางหลวงมีอำนาจ อธิบดีกรมทางหลวงจะกำหนดเงินค่าทดแทนขึ้นใหม่ ไม่ปฏิบัติตาม หรือไม่ยอมรับการกำหนดเงินค่าทดแทนของคณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ได้หรือไม่

(๔) การกำหนดเงินค่าทำขวัญตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๒ กับการกำหนดเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๗ ขัดกันหรือไม่ หากขัดกัน คณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรืออธิบดีกรมทางหลวงจะใช้การกำหนดเงินค่าทดแทนหรือเงินค่าทำขวัญตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงอย่างเดียวได้หรือไม่ หากไม่ขัดกัน คณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรืออธิบดีกรมทางหลวงจะใช้บทบัญญัติของกฎหมายทั้งสองมาตราร่วมกันได้หรือไม่

(๕) ในกรณีที่รัฐมนตรีได้ประกาศกำหนดทางหลวงสายใดเป็นทางหลวงที่เร่งด่วนตามวรรคสามของมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ แล้ว อธิบดีกรมทางหลวงมีอำนาจรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตที่จะทำการสร้างทางหลวงนั้นหรือไม่

โดยเหตุที่ปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าทำขวัญหรือเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน ซึ่งจะต้องกระทำโดยรีบด่วนกรมทางหลวงจึงหารือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยตรง ทั้งนี้ ได้เสนอไปยังกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเพื่อเรียนเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว

ต่อมาเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร.๐๔๐๓/๑๗๙๖๓ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๒ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นตามความประสงค์ของกรมทางหลวงต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๘) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว สำหรับปัญหาแรก เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๗ นั้น ในกรณีที่รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา ๑๔^๑ เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยปกติได้แก่อธิบดีกรมทางหลวง นอกจากมีอำนาจกำหนดเงินค่าทดแทนตามที่เห็นสมควร ตามมาตรา ๒๘^๒ แล้วยังมีอำนาจเสนอกำหนด

^๑ มาตรา ๑๔ เมื่อใช้บังคับพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้ว และเมื่อเจ้าหน้าที่ร้องขอ รัฐบาลจะได้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งหรือหลายคณะ ให้มีจำนวนกรรมการคณะหนึ่งอย่างน้อยสามคน คนหนึ่งเป็นพนักงานของเจ้าหน้าที่ นอกนั้นเป็นพนักงานของกระทรวงทบวงกรมอื่น แล้วแต่จะเห็นเป็นการสมควร

คณะกรรมการนี้ให้มีหน้าที่ตรวจดูที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นอันต้องเวนคืน และพยายามไกล่เกลี่ยให้ตกลงกันในเรื่องจำนวนเงินค่าทดแทน

รายชื่อกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์และตำบลท้องที่ซึ่งกรรมการจะออกไปกระทำการตามหน้าที่นั้น ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๒ มาตรา ๒๘ ถ้าปรากฏแก่เจ้าหน้าที่ว่า ผู้มาขอร้องในขณะหรือก่อนที่กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ทำการตรวจนั้นไม่มีสิทธิอย่างใดดังที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑๑ ให้เจ้าหน้าที่กำหนดเงินค่าทดแทนตามที่เห็นสมควร และวางเงินจำนวนนั้นไว้ต่อศาล

เมื่อได้วางเงินต่อศาลแล้ว เจ้าหน้าที่ที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นได้

ราคาเด็ดขาดตามมาตรา ๒๓^๓ ได้อีกด้วย ในเมื่อคณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กับผู้สิทธิได้รับค่าทดแทนไม่สามารถตกลงกันในการจ่ายเงินค่าทดแทน

ส่วนปัญหาที่สองนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๗ บัญญัติไว้ชัดเจนแล้วว่า เมื่อเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ร้องขอ รัฐบาลจะได้ตั้งคณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้มีหน้าที่ตรวจที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นอันต้องเวนคืนและพยายามไกล่เกลี่ยให้ตกลงกันในเรื่องจำนวนเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๘ ทั้งให้คณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์พยายามทำความเข้าใจกับผู้สิทธิซึ่งไม่มีข้อโต้แย้งในเรื่องจำนวนเงินค่าทดแทนอันจะต้องใช้ให้ขึ้นตามมาตรา ๒๒^๔ และในกรณีที่หาตัวบุคคลซึ่งจะเป็นผู้รับเงินค่าทดแทนไม่พบ ให้คณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนตามที่เห็นสมควรและวางเงินจำนวนนั้นไว้ต่อศาลตามมาตรา ๒๕^๕ ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่า อำนาจหน้าที่ในการกำหนดเงินค่าทดแทนตกเป็นของคณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ทั้งหมดเว้นแต่ในกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๘ ดังกล่าวข้างต้น

สำหรับปัญหาที่สาม คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า ถ้าการกำหนดเงินค่าทดแทนได้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว กรมทางหลวงหรือเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไม่มีอำนาจชักท้วงหรือไม่ยอมรับการกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนของคณะกรรมการเวนคืน

บุคคลดังกล่าวในวรรคแรกหรือผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ศาลแสดงสิทธิของตน สำหรับกรณีผู้มีส่วนได้เสียเป็นผู้ร้อง ให้ศาลส่งสำเนาคำร้องให้บุคคลดังกล่าวในวรรคแรกทราบด้วย เมื่อศาลได้สั่งหรือพิพากษาแสดงว่าบุคคลใดมีสิทธิ บุคคลนั้นจะยอมรับเอาจำนวนเงินซึ่งเจ้าหน้าที่วางต่อศาลหรือขอให้มีการตั้งอนุญาโตตุลาการตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

^๓ มาตรา ๒๓ ถ้าทั้งสองฝ่ายตกลงกันไม่ได้ ให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเสนอกำหนดราคาเด็ดขาดไปให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ

หนังสือเสนอราคาเด็ดขาดเช่นนี้ เมื่อมีใบรับหรือรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยมีพยานอย่างน้อยสองคนลงนามรับรองว่าได้ส่งแก่ผู้รับโดยถูกต้องแล้ว ให้ถือว่าได้ส่งแก่ผู้รับแล้ว

^๔ มาตรา ๒๒ ให้กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ทำความเข้าใจกับผู้สิทธิซึ่งไม่มีข้อโต้แย้งและพยายามทำความเข้าใจกันในเรื่องจำนวนเงินค่าทดแทนอันจะต้องใช้ให้ขึ้น

เมื่อได้ตกลงกันในเรื่องนี้แล้ว ให้เขียนข้อตกลงและเงื่อนไขลงไว้ แล้วให้ทั้งสองฝ่ายลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

เมื่อได้จ่ายเงินค่าทดแทนตามที่ได้ตกลงกันนั้นแล้ว ให้เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินอันต้องเวนคืนนั้นได้

^๕ มาตรา ๒๕ ถ้าหาตัวบุคคลซึ่งจะเป็นผู้รับเงินค่าทดแทนไม่พบ ให้กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนตามที่เห็นสมควร และวางเงินจำนวนนั้นไว้ต่อศาล

เมื่อได้วางเงินต่อศาลแล้ว เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นได้

ถ้าภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันวางเงิน ผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าทดแทนแสดงตนให้ปรากฏ ผู้นั้นจะยอมรับเอาจำนวนเงินซึ่งกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์วางไว้ หรือขอให้ตั้งอนุญาโตตุลาการก็ได้

เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีแล้ว ห้ามมิให้ร้องขอตั้งอนุญาโตตุลาการ และผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าทดแทนจะร้องขออย่างอื่นไม่ได้ นอกจากจะขอรับเงินค่าทดแทนที่วางไว้ต่อศาลดังกล่าวมาแล้วให้เป็นการเสร็จกันไป

อสังหาริมทรัพย์ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๒๓ ในเมื่อคณะกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กับผู้มีสิทธิไม่สามารถตกลงกันได้ เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์จึงจะมีอำนาจกำหนดราคาเด็ดขาดไปให้ผู้มีสิทธิทราบ

ส่วนปัญหาที่สี่ คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า พระราชบัญญัติทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๒ มาตรา ๕๓^๖ กับพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๑๔^๗ ไม่ขัดกัน เพราะพระราชบัญญัติทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๒ มาตรา ๔๒^๘ บัญญัติว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างหรือขยายทางหลวงให้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เว้นแต่ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในกฎหมายว่าด้วยทางหลวง ฉะนั้น ในการกำหนดเงินค่าทำขวัญหรือเงินค่าทดแทนต้องปฏิบัติตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๒ ก่อน ถ้ากรณีเข้ามาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๗ จึงให้ใช้มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

สำหรับปัญหาสุดท้าย คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า อำนาจของเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา ๔๔^๙ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๒ ซึ่งแก้ไข

^๖ มาตรา ๕๓ เงินค่าทำขวัญนี้ถ้าไม่มีบทบัญญัติเป็นพิเศษในพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๔๐ แล้ว ให้กำหนดเท่าราคาของทรัพย์สินตามราคาธรรมดาที่ซื้อขายในท้องตลาดในวันดังต่อไปนี้

๑. ในกรณีที่ได้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่คิดว่าจะเวนคืน ราคาในวันที่ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกานั้น

๒. ในกรณีที่ไม่ต้องออกพระราชกฤษฎีกาเช่นนั้น แต่ได้ออกพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้น ๆ ราคาในวันที่ประกาศใช้พระราชบัญญัตินั้น

๓. ในกรณีที่ไม่ต้องออกพระราชกฤษฎีกาเช่นนั้น แต่ได้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดแนวทางหลวง ราคาในวันที่ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดแนวทางหลวงนั้น

^๗ มาตรา ๑๔ เงินค่าทดแทนที่จะให้แก่เจ้าของตามมาตรา ๑๑ นั้น ถ้าไม่มีบัญญัติเป็นพิเศษในพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฉบับใดเป็นเฉพาะแล้ว ให้กำหนดราคาทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนตามความเป็นธรรมที่เป็นอยู่ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ ทั้งนี้ให้นำราคาปานกลางของที่ดินซึ่งมีราคาเพื่อประโยชน์แห่งการเสียภาษีบำรุงท้องที่ สภาพ และทำเลของทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนนั้นมาประกอบการพิจารณาด้วย ถ้าการงานหรือกิจการอย่างใดที่เข้าไปในการเวนคืนได้กระทำทำให้ทรัพย์สินที่เหลืออยู่นั้นมีราคาสูงขึ้นเป็นพิเศษในขณะนั้น ให้เอาราคาที่สูงขึ้นนั้นหักกับค่าทดแทน แต่ไม่ให้ถือว่าราคาทรัพย์สินที่ทวีขึ้นนั้นสูงไปกว่าจำนวนเงินค่าทดแทนเพื่อให้เจ้าของทรัพย์สินต้องกลับใช้เงินให้อีก

ถ้าต้องเวนคืนทรัพย์สินแต่เพียงส่วนหนึ่ง และส่วนที่เหลือนั้นลดน้อยถอยราคาลง ให้กำหนดเงินค่าทดแทนให้เฉพาะสำหรับส่วนที่เหลืออันลดน้อยถอยราคาลงนั้นด้วย

ถ้าเจ้าของอยู่ในที่ดินหรือโรงเรือนซึ่งต้องเวนคืนนั้น หรือประกอบการค้าขายหรือการงานอันชอบด้วยกฎหมายอยู่ในที่ดินหรือโรงเรือนนั้น และบุคคลดังกล่าวได้รับการเสียหายเนื่องจากการที่ต้องออกจากที่ดินหรือโรงเรือน ให้กำหนดเงินค่าทดแทนให้สำหรับการเสียหายนั้นด้วย

^๘ มาตรา ๔๒ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์ตามความในมาตรา ๓๖ ให้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เว้นแต่ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในส่วนนี้

^๙ มาตรา ๔๔ ในระหว่างกำหนดเวลาที่ใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่คิดว่าจะเวนคืน เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์มีอำนาจภายในเขตตามแผนที่ ดังต่อไปนี้

เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ นั้น เป็นเพียงอำนาจที่กฎหมายให้แก่เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไว้ในระหว่างกำหนดเวลาที่ใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่คาดว่าจะเวนคืนเท่านั้น ยังไม่ถึงขั้นที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพราะฉะนั้นอำนาจของเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์จึงมีเพียงดำเนินการเพื่อกำหนดเขตที่คาดว่าจะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงในอสังหาริมทรัพย์นั้น ๆ เท่านั้น แม้ความในวรรคสามของมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวจะให้เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์มีอำนาจเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการสร้างทางหลวงในอสังหาริมทรัพย์นั้น ๆ ได้อีกด้วยก็ตาม มิได้หมายความว่ากฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือถอนอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตที่จะทำการก่อสร้างทางหลวงเร่งด่วนได้ เพราะถ้ากฎหมายประสงค์จะให้เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์มีอำนาจเช่นนั้นจะต้องบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์

(นายสมภพ โหตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๑๒

(ก) เข้าไปทำการอันจำเป็นเพื่อการสำรวจ หรือตรวจสอบวัตถุประสงค์ก่อสร้างทางหลวงจนกว่าจะเสร็จ

(ข) กำหนดเขตที่ดินที่ประสงค์จะเวนคืน และแนวเขตของกิจการซึ่งประสงค์จะกระทำการที่ดินนั้น

(ค) ทำเครื่องหมายระดับ ขอบเขต และแนวเขตโดยปักหลักหรือชุดคู

(ง) ตัดหรือถางต้นไม้ พืชพันธุ์ รั้ว หรือป่า อันจำเป็นแก่กิจการดังกล่าวไว้ใน (ก) (ข) หรือ (ค)

แต่ห้ามมิให้เข้าไปในอาคาร ลานบ้าน หรือสวนมีรั้วกั้นอันติดต่อกับบ้านซึ่งเป็นที่อยู่เว้นแต่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์อนุญาต หรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับแจ้งความเรื่องกิจการที่จะทำไม่น้อยกว่าสามวันก่อนเริ่มทำการนั้น

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อดำเนินการสร้างทางหลวงที่เร่งด่วน นอกจากเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะมีอำนาจตาม (ก) (ข) (ค) และ (ง) แล้ว ให้มีอำนาจเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์และดำเนินการเกี่ยวกับกิจการสร้างทางหลวงในอสังหาริมทรัพย์นั้น ๆ ได้อีกด้วย

ทางหลวงที่เร่งด่วนตามความในวรรคก่อน ให้รัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา